

Polja

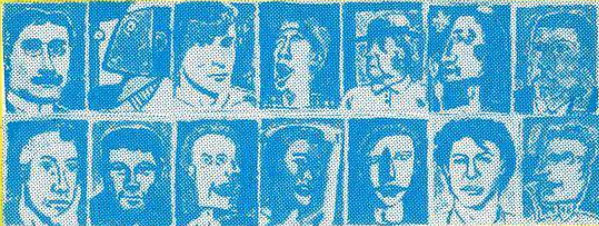
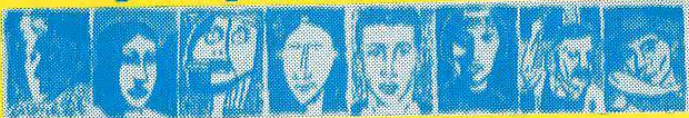
časopis za kulturu, umetnost i društvena pitanja
novi sad – godina XXXII – cena 20 dinara

avgust – septembar '86 broj 330-331

teme broja:

- religija u savremenim uslovima
 - peterman ● čimić ● antonić ● đorđević ● tanasković ● jevtić ● momčilović ● verber ● nobilo ● radojković ● zupan ●
- aspekti proze

intervju:

slavko mihalić,
površnost je u
umjetnosti
neoprostiva

KAD NISAM SEBI ZNAO NAĆI MJESTO

*U doba kad nisam sebi znao naći mjesto
u nejasno vrijeme kada sam više putovao
nego postojao,
gle, nijednom gradu ne zapamtih ime,
ne ostavljah nigdje svoje tragove.*

*Kad bijah gorak, podrugljiv, a riječi ptice
u niskom letu.
Ponekad bijah putnik, ponekad samo rasrdeni/
kotač
ili zvižduk lokomotive što nestaje
u nizinama.
Nikada krajolik što blaženo sjedi
u svojoj stolici.*

*Nebo mi bijaše dosta sklonu i ništa nije
zapisivalo.
Ipak, ne bi se moglo reći da sam
bilo što želio.
Samo sam prolazio dijelom svijeta
koji mi bijaše dodijeljen.
Tako sam mladost proveo sam i u priličnom
nesavršenstvu.*

predskazivanja

slavko mihalić

SAMOUBOJICA

*Više nije mogla izdržati
Uzela je nož i pocrvnjelo je nebo
Onda je ponovno ušla na ista vrata*

*Ukućani su zatvarali oči ali nije išlo
Nisu mogli podnijeti njezinu blijedu put
Prazne zjene i nijemu usnu šupljinu
Gurali su je natrag u smrt, zaklinjali je*

*Ali tko može umrijeti dva puta
Bosih nogu, ponovno djevojčica, pošla je niz rosu
Vraćajući svijetu malo njegove nevinosti*

(Roršahova) mrlja na ruhu savremene srpske kritike (ili razmišljanje o nekim poetičkim odredbama mlade srpske kritike 80-ih godina)

PREDSKAZIVANJA

S onoga brijega dolazim,
s onih snijegom prošaranih obronaka,
Iza one crkvice što pospano žmirkajući,
kako su joj neutješni tamni prozori,
sjedi na zapuštenim grobovima.
Iz onih šuma, sada bez lišća,
pa ipak se ne vide ni divljač, ni lovci,
ni psi. Jedino pucnjevi krađu tišinu.
Još dalje, još dalje, iz modrih
obrisa na obzorju. Iz vjetra
što tiho svirajući marljivo brusi
oštricu zime. Iz oblaka
koji postaju sve teži i tamniji.

Tko je odasvud, nije giodakle.
Mori me zemaljski kavez, ali ni zvijezde
nisu utješne. Tragam za samim sobom.

Odande sam, možda, gdje je sve
u jednome. Osjećam, bliži mi se
povratak. Nevješti sam početak.

PROLAZAK KOMETA

Poludjela kazaljka na satu zvijezda
ili kakav uskotračni vlak što otpisan
sabire uspomene.
Neuspjelo luta jer mu je putanja proračunata
kao svim velikim skitnicama
koji na kraju otkriju otočja
pa izgube sebe.

Možda savršeniji oblik nadzora
nad stadima poslušnih planeta
ili pak prastari prislušivač
što je u stalnom nadmetanju svjetova
i vremena
ostao bez središnjeg sluha
i sada sam proždire svoja izvješća.
Juri između odbačenih predmeta,
kaciga, majmuna, raketa, astronauta,
s promuklom pjesmom sakupljača.
Bezumno se troši
ne bi li saznao vlastitu srž.
Ruga se žarko osvijetljenim postajama
na kojima nitko ne silazi,
poput javne ženske
koja bi svoj život u općenitom
rado mijenjala za beznačajni krevet
u tihom ocvjetavanju.

Evo što znači otrgnuti se
od vlastita praga!
U zamjenu za nekoliko skladnih godišnjih doba
dobivaš salvu i nemoć razlikovanja.

PRVI PROLEJTNI PLJUSAK

Kada nam se opet smiluje nebo
Kada se ponovno otvore škrte dveri
Posve malo, samo za dva sata
Otvori što ih ne pamti iskustvo
Nisu li to bijela prsa nadahnuća
Osmijeh što se usijehće u prazno lice
savršenstva
Slučajni pomak što se vragometno
odmata unatrag

Pa se lako nadu prostodušni oblaci
Pa se munje išeu iz gluhih puškarnica
Što je bilo zastrto sad se opet otkriva
Žudnja skuplja usta za prve tri kapi
Prašina vješto otleše svoj žustri ples
Kopriva odmah okrene tamne listove
Talasaju se tvrđi trbusi livada

Ja koji sam ponajviše šuma, tiho
zašumim
Ja koji sam dosta rijeka, tečem
sve brže
Ja koji sam rado vrt, izidem
iz korijena
Ja koji sam često krov, probudim
sve crijepove
Pa viknem dimnjaku da jače
suklja dim
Ja koji sam osobito ptica, puštam se
vjetru što širi prostor za prvi
proletni pljusak

BOLESNIK

Boli me i ovaj zid do mene,
prozor smrknuta neba.

Da ustanem
zemlja bi izgubila ravnotežu.

Da progovorim
oko mene bi pljuštali metali.

Otkrih u sebi tamni otvor,
prolaz u neznane dubine.

U neki bezbolniji svijet?
Kukac koji proždire sam sebe.

S RUBA

Da list uvijek bude samo list,
još ljepljiv u proljeće
bludan i sočan na dojkama sparina
i da smeđ pokrije stidljivost jeseni.
Da voda zbilja teče i da su ribe tečne.
Da nam ostanu kesten, mošt
i prve pahuljice snijega.
Da je Božić
spokojstvo u svakom domu.
Da mi razljućene ptice,
o slatka lijenosti spavača,
jutrom kucaju o staklo radi mrva.
Da uvijek bude hitar konj
na rubu začaranih šuma
i da bude dosta
vrganja i žuna. U polju
djeteline. Razgorjela neba
nad mrzlinom voda.
Da je travanj svagda travnat,
svibanj pun poljubaca.
I da uvijek netko moli
u tišini, a netko drugi,
raspojasan, zalijeva
pjesmu vinom.
Da se, što je bilo dobro,
vrati u onima što stižu.
Da se krug slobode
ne slomi nikada.

DOBA RASPOZNAVANJA MIRISA

Jer što je drugo djetinjstvo
nego čisto raspoznavanje mirisa.
Jasno razlučuješ kada dolazi kiša
a kad se vedrina igra s oblacima.
Kada je tmina prepuna smrti
a kada dubina svjetlosti.
Kada je zemlja čvršća od kremena
a kad su stvari krhke igračke.
Pošto smo slijepi i vidimo samo ono
što se već dogodilo.
Pošto smo gluhi i tonovi nam
paraju kožu s lica.
Pošto naš opip lako mijenja stranu
i vodi nas pod nož drugima.
Ali po mirisu, u djetinjstvu,
mogli smo točno odrediti stanje
svoje sudbine.
Ugiba li u dvorištu konj
ili su mrtve ribe po obalama.
Može li se do kraja otvoriti dan
ili se sunce guši u polutmini.
Po zadahu trave: kosci su blizu.
Po mirisu čelika: dolazi vlak.
I kako prašina ide ispred vojske,
a za njom miris pepela i smrti.

OSLUŠKUJEM TMINU

Netko mi tiho grebe po vratima.
Izidem i punim plućima hvatam hladni noćni
zrak.

Nema sumnje, netko je bio ovdje. Danas? Jučer?
Kao da opazih vlastiti trag.
Osluškujem tminu i opijam se slutnjama. Ako
nam je znanje sramotno, ispunjava nas nemir svih
predaka što su vrteći glavom kopali zemlju.
I kad sjednem za stol, tanki se šumovi ponavljaju
ja se smijem i radostan stojim vani pred
vratima.

Noć, doba čudesnih sjetlucanja.
Dotiču se talasi vremena.
Sve, baš sve se događa u jednoj noći, i nitko
tko se nije i sam umiješao, neće razumjeti.